

PENNOEN, Het, maandelijks opinieblad, geleid door Jan Olsen (1950-1977).

Het Pennoen ontstond als blad van het Jeugdverbond der Lage Landen en, vanaf 1951, van het Algemeen Diets Jeugdverbond. Het nam daarmee de rol over van zijn ter ziele gegane voorgangers *Vive le Gueux!* en *De Blauwvoet*. Christelijk-sociale, Heel-Nederlandse en Europees-federale ideeën stonden, net als op de door *Het Pennoen* gepatrooneerde Paascongressen, centraal. De Nederlandse dominee Jan D. Domela Nieuwenhuis Nyegaard was de geestelijke leider van die beginperiode.

Gaandeweg verslapte de band tussen de redacteurs van het eerste uur (Olsen, Staf Vermeire, Staf Verrept) en de Heel-Nederlandse jeugdbeweging.

Nieuwe tendensen binnen de V.B. vonden een spreekbuis in *Het Pennoen*. Vanaf 1955 pleitte het blad sterk voor federalisme en plaatste het zichzelf binnen de V.B. in de democratische traditie van daensisme en Frontpartij. Dankzij een onverdroten steun aan de Marsen op Brussel en de actie rond de Expo 58 (Wereldtentoonstelling), bereikte men een ruimer publiek. In 1959 publiceerde men voor het eerst de namen van de redactieleden: Daniël Deconinck, Arthur de Bruyne, Johan de

Het nieuwe IJzerkruis een Eiffeltoren ? Vlaamse Oudstrijders protesteren

(Zie blz. 8)

JAARGANG 3 — Nr 2 — FEBRUARI 1952

AFZONDERLIJKE NUMMERS 6 FR.

MAANDBLAD VAN DE HEEL-NEDERLANDSE JONGERENBEWEGING

Collaboratie, Repressie, Epuratie

Legioenjeugd

Ongepubliceerde
Oorlogsdocumenten

(Bl. 4 en 5)

Het Pennoen ontstond als periodiek van de Heel-Nederlandse jeugdbeweging. Later werd het de vertolker van een progressieve strekking binnen het Vlaams-nationalisme. In de tweede helft van de jaren 1960 stelde de periodiek de V.B. en de arbeidersbeweging aan elkaar gelijk. Het Pennoen kende zijn hoogtepunt begin de jaren 1960, maar verloor daarna stelselmatig lezers. (AMVC)

Wit, L. Lambrechts, Eugene Top (drukker van het blad), Olsen, Verrept en Lei Vranken. Later kwamen daar onder anderen **Paul Daels**, Fernand Bonneure, **Rik de Ghein**, Mieke van Haegendoren en **Ludo Abicht** bij, terwijl **Antoon Roosens** en de invloedrijke **Emiel van Cauwelaert** op de achtergrond mee de redactielijn uitstippelden. Ook studentenleiders als **Wilfried Martens**, **Guido Dewilde** en **Toon Swartelé** traden toe.

Thema's als het ijveren voor sociaal-economische structuurhervormingen en een noodzakelijk geachte samenwerking met de linkerzijde, beheersten de hoofdartikels. Het kwam tot een nauwe samenwerking met de **Vlaamse Volksbeweging (VVB)** en het **Vlaams Aktiekomitee voor Brussel en Taalgrems**. Het blad bezat in 1963 naar eigen zeggen een oplage van 6200 exemplaren, maar toch bleef het zelden uit de rode cijfers.

Tussen 1959 en 1964 organiseerde *Het Pennoen* zes congressen. Redacteuren en gastsprekers handelden er, soms voor een paar honderd aanwezigen, over federalisme en economische democratie. Voorzitters van de **Waalse Beweging** waren er meer dan eens te gast. Het concept van de congressen werd nadien tot 1971 vervangen door studienamiddagen.

In de tweede helft van de jaren 1960 zocht men meer toenadering tot de linkerzijde. Arbeidersbeweging en V.B. werden aan elkaar gelijkgesteld. De linkse koers zorgde ervoor dat heel wat abonnees afhaakten. Ook de identificatie van *Het Pennoen* met het mislukte experiment van de **Vlaamse Democraten** van Deconinck had een nadelige weerslag op het tijdschrift.

Rond 1966 breidde de redactie voor het laatst fors uit. Vooral jongeren kwamen erbij: redactiesecretaris **Frans van Thuynen**, **Joris Dedeurwaerder**, **Jef Wellens**, **Chantal de Smet** enzovoort. Ook **André**

Monteyne, Nelly Maes, Gaston Durnez, Jozef Deleu en Paul Pataer werkten geregeld mee. Pacifisme, een eigentijds nationalisme, oecumene, mensenrechten, de milieuproblematiek en de contestatiebeweging van mei 1968, genoten ruime aandacht.

In de jaren 1970 raakte de rol van *Het Pennoen* als progressieve denktank binnen de V.B. uitgespeeld. Het tijdschrift, dat vanaf eind 1973 onregelmatig verscheen, gleed af naar een eenmansblad van Olsen. De band met linkse groepjes zoals de *Werkgroep Arbeid* van Paul van Caeneghem en *Werkgroep De Witte Kaproenen* (ontstaan uit de VVB-Deurne) werd sterk aangehaald. In 1977 rolde het laatste nummer van de pers. De linkse koers, een weinig professioneel beleid en andere bladen die de fakkel overnamen (zoals *De Nieuwe* van Mark Grammens), deden *Het Pennoen* uiteindelijk de das om.

Na 1977 bleef rond *Het Pennoen* een werkgroep bestaan. Deze organiseerde debatten en werknamiddagen rond onderwerpen die ook het tijdschrift nauw aan het hart lagen.

WERKEN: *Het federalisme in Vlaanderen*, 1962; – *Vlaamse en Waalse documenten over federalisme*, 1963.

LITERATUUR: J. Strobbe, *Het Pennoen (1950-1977). Een opinieblad van flamingantisme naar maatschappijkritiek*, KUL, onuitgegeven licentiaatsverhandeling, 1986; – M. van Hoorebeeck, Oranjedassen (1944-1961). *Geschiedenis van het Algemeen Diets Jeugdverbond*, 1986; – 'La presse périodique radicale flamande', in *CRISP* (1966), p. 25-27; – 'Het Pennoen', in *Meervoud*, jg. 2, nr. 2bis (maart 1994).

ILLUSTRATIE(S), zie: links-radicalisme, Jan Olsen.

JOHAN STROBBE